

اختلال در بیان کتبی (اختلال دیکته نویسی)

مشکلات دیکته نویسی

- دانش آموزان زیادی وجود دارند که در درس دیکته دچار مشکل هستند و به نسبت تعداد غلطهایی که مرتکب می شوند نمرات کمتری دریافت می کنند. معمولاً معلمان و والدین برای تقویت دیکته آنان به راههای زیر متوسل می شوند:
- ۱- به کودک پند و اندرز می دهند و از آنان کوشش بیشتری را طلب می کنند.
 - ۲- کودک را تحقیر، سرزنش و مؤاخذه می کنند.
 - ۳- به سرزنش و انتقاد از معلم می پردازند.
 - ۴- هر کدام از والدین، والد یا عضو دیگری از خانواده را مقصر می شمارند.
 - ۵- میزان تکالیف خانه و مدرسه را که به نوعی به درس دیکته مربوط می شود افزایش می دهند.
 - ۶- از کودک می خواهند شکل صحیح کلماتی را که در نوشتن آن مرتکب اشتباه شده است، بارها بنویسد.

اگر شما با مشکل دیکته نویسی یک دانش آموز روبرو شوید، چه خواهید کرد؟

- آیا فکر می کنید روشهای نام برده شده می تواند مشکل دیکته دانش آموز را حل کند؟
آیا مشکل به این جهت است که دانش آموز به اندازه کافی تمرین و تکرار نکرده است؟
آیا مشکل دانش آموز به این خاطر است که سرزنش، تحقیر و مؤاخذه نشده است؟

به این پرسشها باید با احتیاط پاسخ داد. نصیحت و سرزنش به نتیجه مثبتی نخواهد انجامید اما اگر دانش آموز درس مورد نظر را بارها و بارها بنویسد، البته که با توجه به استعداد خویش، نوشتن صحیح کلمه را خواهد آموخت و امکان اشتباه مجددش کاهش خواهد یافت. اما آیا تمرینهای مکرر باعث یادگیری کودک در واژه های ویژه ای که تمرین کرده است، می شود؟ آیا این یادگیری به سایر درسها و واژه ها نیز انتقال می یابد؟
واقعیت این است که انواع اشتباهاتی که کودک مرتکب می شود از یک نوع و یک سنخ نیستند تا بتوان با اتخاذ یک روش همه آن اشتباهات را از بین برد و به پیشرفت وی اطمینان یافت.
برای دستیابی به یک راه حل ساده و امیدوار کننده، بهتر است ابتدا با اجرای آزمون هوشی، از طبیعی بودن هوش کودک اطمینان حاصل نماییم. اگر کودک در سایر درسها و فعالیت هایش مثل سایر کودکان معمولی باشد، به اجرای آزمون هوش نیاز نداریم. بعد از اطمینان از عادی بودن هوش دانش آموز باید اشتباهات دیکته های متعدد دانش آموز را از روی دفتر دیکته وی یادداشت کنیم و علت یا علل آن اشتباهات را بیابیم. برای بررسی عینی تر نوع اشتباهاتی که یکی از دانش آموزان مرتکب شده است را نشان می دهیم:

غلط درست نوع اشتباه

منزور منظور حافظه دیداری

مسبک مساوک حساسیت شنیداری

تجربها تجربه ها آموزشی

نهفته نهفته دقت

- (جا انداخ ته) آمد حافظه شنیداری

مارد مادر حافظه توالی دیداری

دوز زود تمیز دیداری - شنیداری

امیر المؤمنین امیر المؤمنین نارسا نویسی

اولین کار مربی و درمانگر این است که غلطهای املائی دانش آموز را یادداشت کرده، تجزیه و تحلیل نماید و سپس نوع غلطها را دسته بندی کند و با توجه به اینکه فراوانی غلطهای املائی دانش آموز به کدام یک از انواع غلطها مربوط می شود، برای درمان آن یک برنامه طراحی نماید.

اصول و مبانی املا

مراحل آموزش نوشتن به پنج مرحله زیر تقسیم می شود:

1- آموزش نوشتن غیر فعال (رونوسی)

2- آموزش نوشتن نیمه فعال (املا)

3- آموزش نوشتن فعال پایه یک (کلمه سازی)

4- آموزش نوشتن فعال پایه دو (حمله سازی)

5- آموزش نوشتن فعال (خلاق) انشا و انواع آن

با توجه به مشکل دانش آموزان در مرحله آموزش نوشتن نیمه فعال (املا) است به آموزش املا می پردازیم. مهارت املا نویسی به معنی توانایی جانشین کردن صحیح صورت نوشتاری حروف، کلمات و جمله ها به جای صورت آوایی آنهاست. دانش آموزان باید به این مهارت دست یابند تا بتوانند بخوبی بین صورت تلفظی کلمه ها و حروف سازنده آن ها پیوند مناسبی برقرار کنند بدین ترتیب زمینه لازم برای پیشرفت آنان در درس های جمله نویسی، انشا و به طور کلی مهارت نوشتن بهتر فراهم می شود. دانش آموزان هنگام نوشتن املا باید نکاتی را در باره صداهایی که بوسیله معلم در قالب کلمات و جمله ها بر زبان جاری می شود رعایت نمایند:

الف) آنها را خوب بشنوند + تشخیص دقیق کلمه + ادراك کلمه

ب) آنها را خوب تشخیص دهند + یادآوری و مجسم ساختن تصویر + بازشناسی کلمه صحیح در ذهن.

ج) آنها را درست بنویسند + نوشتن صحیح حروف سازنده کلمه + بازنویسی کلمه و توالی مناسب آنها.

اشکالات املائی دانش آموزان که از دیدگاه زبان شناختی بر اثر اشکالات رسم الخطی، تاثیر لهجه و گویش محلی دانش آموزان و فرایندهای آوایی حذف، تبدیل، افزایش و قلب به وجود می آیند از دیدگاه روان شناختی از موارد زیر سرچشمه می گیرند:

- (الف) ضعف در حساسیت شنوایی، مثال: ژاله - جاله
- (ب) ضعف در حافظه شنوایی، مثال: جا انداختن کلمات
- (ج) ضعف در حافظه دیداری، مثال: حيله - هيله
- (د) ضعف در حافظه توالی دیداری، مثال: مادر - مار
- (ه) قرینه نویسی، مثال: دید -
- (و) وارونه نویسی، مثال: دید -
- (ز) عدم دقت، مثال: گندم - کندم
- (ح) نارسا نویسی، مثال: رستم - رسم

روش تدریس املا

املا واژه ای است عربی و معنای آن نوشتن مطلبی است که دیگری بگوید یا بخواند. درس املا در برنامه آموزشی دوره ابتدایی اهداف زیر را در بر می گیرد.

- 1- آموزش صورت صحیح نوشتاری کلمه ها و جمله های زبان فارسی
 - 2- تشخیص اشکالات املائی دانش آموزان و رفع آنها
 - 3- تمرین آموخته های نوشتاری دانش آموزان در رونویسی.
- بدیهی است با نوشتاری که با غلط های املائی همراه باشد ارتباط زبانی بین افراد جامعه بخوبی برقرار نمی شود. بنابراین، لزوم توجه به این درس کاملاً روشن است علاوه بر اهداف فوق، املا نویسی، دانش آموزان را یاری می کند تا مهارت های خود را در زمینه های زیر تقویت نمایند.

- 1- گوش دادن با دقت
 - 2- تمرکز و توجه داشتن به گفتار گوینده (معلم)
 - 3- آمادگی لازم برای گذر از رونویسی (نوشتن غیرفعال) جمله نویسی و انشا (نوشتن فعال)
- نکات برجسته روش آموزش املا فارسی:

- 1- توجه بیشتر به وجه آموزشی درس املا نسبت به وجه آزمونی آن
- 2- انعطاف پذیری در انتخاب تمرینات در هر جلسه املا
- 3- توجه به کلمات به عنوان عناصر سازنده جمله های زبانی
- 4- ارتباط زنجیر وار املاهای اخذ شده در جلسات گوناگون

معیارهای ارزشیابی

عناصر دیگر روش آموزش املا را به صورت زیر هم میتوان مرحله بندی کرد:

- گام اول، انتخاب متن املا و نوشتن آن روی تخته سیاه و خواندن آن
- گام دوم، قرائت املا توسط معلم و نوشتن آن توسط دانش آموزان
- گام سوم، تصحیح گروهی املاها و تهیه فهرست خطاهای املائی
- گام چهارم، تمرینات متنوع با توجه به اولویت بندی اشکالات املائی استخراج شده.

گام اول , انتخاب متن :

در انتخاب متن املا به موارد زیر توجه شود :

- متن مورد نظر حاوی جمله باشد و از انتخاب کلمه به تنهایی خودداری شود.
- کلمات سازنده جملات متن از حروفی تشکیل شده باشند که قبلاً تدریس شده اند.
- کلمات خارج از متن کتاب های درسی , از 20 درصد کل کلمات بیشتر نباشد.
- علاوه بر جملات موجود در کتاب های درسی , با استفاده از کلمات خوانده شده , جملات دیگری هم در نظر گرفته شوند .
- در هر جلسه از کلماتی که در جلسات قبلی برای دانش آموزان مشکل بوده اند نیز استفاده شود تا بتوان درجه پیشرفت شاگردان را اندازه گیری کرد.

گام دوم

معلم متن املا را از روی تابلو پاک کرده , پس از آماده شدن دانش آموزان , آن را با صدایی بلند و لحنی شمرده و حداکثر تا دو بار قرائت می کند . البته هنگام قرائت متن املا از خواندن کلمه به کلمه خودداری کرده , متن را به صورت گروه های اسمی و فعلی یا جمله کامل قرائت می کند تا دانش آموزان با بافت جمله و معنای آن آشنا شوند . متن املا را با سرعت مناسب تکرار می کند تا کند نویسان هم , اشکالات خود را بر طرف نماید .

گام سوم

این گام با مشارکت کامل دانش آموزان انجام می شود و معلم بدون اشاره به نام آنان تك تك املا ها را بررسی و مشکلات را استخراج می کند . به این ترتیب که معلم املاهای اولین دانش آموز را در دست می گیرد و به کمک دانش آموز کلمات یاد شده را رونویسی می کند. سپس املاهای دومین , سومین و ... در دست می گیرد و به کمک همان دانش آموز یا دانش آموز دیگری , صورت صحیح غلط های املاهای را روی تابلو ثبت می کند . البته هر جا که غلط ها تکراری بودند جلوی اولین مورد آن يك علامت (مثلاً *) می زند . در پایان با شمردن غلط ها , اشکالات املاهای دانش آموزان را اولویت بندی می کند .

گام چهارم

در این گام معلم با توجه به مهمترین و پر تعداد ترین اشکالات املاهای دانش آموزان با بکار گیری انواع تمرینات حرف نویسی و کلمه نویسی و همچنین تمرینات کلمه سازی و جمله سازی به تقویت توان نوشتاری دانش آموزان می پردازد .

راههای پیشنهادی برای تقویت املاهای دانش آموزان ضعیف

با مطالعه اطلاعات جمع آوری شده در جلسه شورای معلمان جهت تقویت املا با پیشنهادات متعدد همکاران مواجه شدیم که در ذیل فهرست وار آورده ایم .

- دقت به مشق (رونویسی) و تصحیح غلط ها و رعایت خط زمینه
- توجه به دست ورزی در دوره آمادگی
- مطمئن شدن از شناخت حروف الفبای فارسی
- بررسی دقیق تکلیف شب در خانه
- توجه بیشتر به دانش آموزان کند نویس
- پرهیز از حرکات اضافی موقع گفتن املا
- استفاده از دانش آموزان ممتاز برای روخوانی و تکرار و تمرین در کلاس

- توجه به نوع نشستن
- استفاده از کارت تند خوانی
- ترکیب صامت و مصوت
- اطمینان از تلفظ صحیح حروفات توسط دانش آموزان
- تصحیح املا توسط خود دانش آموزان و

که قرار شد تعدادی از پیشنهادهای همکاران در مورد دانش آموزانی که در املا ضعیف هستند اجرا شود . از جمله آموزش حروفاتی که دانش آموزان در آن اشکال دارند (قبل از گفتن املا) - یادداشت غلط‌هایی که بیشتر دانش آموزان از آن دارند - دقت در مشق دانش آموزان .

چگونگی اجرای راه جدید

با دعوت از اولیای دانش آموزان مورد نظر قرار شد که بصورت خصوصی در يك محل روزانه يك ساعت در ساعت مقرر در املا به آنان (دانش آموزان) تدریس شود . در مرحله اول حروف الفبای فارسی تدریس شد و در هر روز تعدادی از حروفاتی که دانش آموزان در آن اشکال داشتند تدریس می شد و آنان به کلمه سازی با آن حروف می پرداختند . استفاده از جدول الفبا کتاب فارسی اول و کارت های تند خوانی ، ترکیب صامت با مصوت کمک موثری در یادگیری دانش آموزان می کرد .

پس از يك هفته از کتاب فارسی دوم استفاده کردیم . در ابتدا قسمتی از درس (يك پاراگراف) قرائت می شد و دانش آموزان با دقت به کتاب خود نگاه می کردند ، بعد آنها قسمت گفته شده را می خواندند و غلط‌های را که می خواندند در يك دفتری یادداشت می گردید و دفعات بعدی ابتدا غلط‌ها تکرار و تمرین می شد (خواندن و نوشتن) . وقتی که دانش آموزان در خواندن درس جدید مهارت کافی بدست می آوردند . مرحله نوشتن آغاز می گردید . سعی می شد هنگام نوشتن متنی ، متن‌ها خوانده شده بعد نوشته شود . این کار ادامه داشت و روز به روز پیشرفتی در وضعیت دانش آموزان مشاهده می گردید . طوری که تا قبل از شروع کار با آنان ، آنان در کلاس خویش زنگ املا بیش از سه چهار کلمه نمی توانستند بنویسند و به جرات می توان گفت نمی دانستند چگونه بنویسند و چی بنویسند و بخش و صدا کشی برای آنان نا مفهوم بود . اما بعد از تدریس خصوصی به مرور توانستند متن املاي دوم را همانند سایر دانش آموزان بنویسند و نمرات بالاتری بگیرند .

در ادامه با مشکل غلط نویسی کلماتی که حروف عربی دارند (ث - ح - ط - ت - ذ - ض - ظ و) مواجه شدیم که جهت غلبه بر این مشکل سعی شد زیر کلمات فوق خ کشیده شود و در دفتر نوشته شود و این کلمات بیشتر قرائت و نوشته شود تا ملکه ذهن گردد .

خوشبختانه بعد از بیست جلسه دانش آموزان مشکل دار ، طوری پیشرفت کردند که معلم پایه دوم باورشان نمی شد که این دانش آموزان ، همان دانش آموزان بیست روز پیش هستند . شرکت در بحث های کلاس ، پیشرفت در سایر نتیجه تقویت آنها در درس املا بود . جهت تشویق دانش آموزانی که پیشرفت حاصل نموده اند مدیر مدرسه جوایزی را به آنان داد . اولیای دانش آموزان هم خیلی خوشحال بودند و حتی یکی از اولیا که بیسواد بود تصمیم گرفت که کلاس فشرده ای هم برای او جهت سواد آموزی بصورت خصوصی در نظر گرفته شود .

گرد آوری اطلاعات (شواهد 2)

از رفتار های دانش آموزان مورد نظر معلوم بود که آنان پیشرفت قابل ملاحظه ای نموده اند . برای اینکه معلمان دیگر از روند کار و پیشرفت حاصله اطلاع پیدا کنند و در موقعیت های مناسب از این روشها استفاده کنند ، مدیر مدرسه در جلسه شورای معلمان گزارش از روند کار از اول تا حال را ارائه داد و نظر بنده را راجع به روش بکار برده شده برای حل ضعف املائی دانش آموزان مورد مطالعه جویا شد و بنده هم چندین مورد را ذکر کرده ام . از جمله :

- 1- توجه ویژه به دانش آموزان ضعیف و کند نویس
- 2- استفاده از معلمان فعال و پر انرژی برای پایه اول جهت تکرار و تمرین بیشتر و ارائه ابتکارات ویژه
- 3- رعایت مراحل گفتن املا از طرف همکاران که مراحل قبلاً آورده شده است .
- 4- ارتباط با اولیای دانش آموزان بخصوص دانش آموزان ضعیف .

مراحل آموزش نوشتن به پنج مرحله زیر تقسیم می شود :

- 1- آموزش نوشتن غیر فعال (رونوسی)
- 2- آموزش نوشتن نیمه فعال (املا)
- 3- آموزش نوشتن فعال پایه یک (کلمه سازی)
- 4- آموزش نوشتن فعال پایه دو (جمله سازی)
- 5- آموزش نوشتن فعال (خلاق) انشا و انواع آن

با توجه به مشکل دانش آموزان در مرحله آموزش نوشتن نیمه فعال (املا) است به آموزش املا می پردازیم. مهارت املا نویسی به معنی توانایی جانشین کردن صحیح صورت نوشتاری حروف ، کلمات و جمله ها به جای صورت آوایی آنهاست . دانش آموزان باید به این مهارت دست یابند تا بتوانند بخوبی بین صورت تلفظی کلمه ها و حروف سازنده آن ها پیوند مناسبی برقرار کنند بدین ترتیب زمینه لازم برای پیشرفت آنان در درس های جمله نویسی ، انشا و به طور کلی مهارت نوشتن بهتر فراهم می شود ، دانش آموزان هنگام نوشتن املا باید نکاتی را در باره صداهایی که بوسیله معلم در قالب کلمات و جمله ها بر زبان جاری می شود رعایت نمایند :

الف) آنها را خوب بشنوند + تشخیص دقیق کلمه + ادراک کلمه

ب) آنها را خوب تشخیص دهند + یادآوری و مجسم ساختن تصویر + بازشناسی کلمه صحیح در ذهن.

ج) آنها را درست بنویسند + نوشتن صحیح حروف سازنده کلمه + بازنویسی کلمه و توالی مناسب آنها.

اشکالات املائی دانش آموزان که از دیدگاه زبان شناختی بر اثر اشکالات رسم الخطی ، تاثیر لهجه و گویش محلی دانش آموزان و فرایندهای آوایی حذف ، تبدیل ، افزایش و قلب به وجود می آیند از دیدگاه روان شناختی از موارد زیر سرچشمه می گیرند

الف) ضعف در حساسیت شنوایی ، مثال : ژاله - جاله

ب) ضعف در حافظه شنوایی ، مثال جا انداختن کلمات

ج) ضعف در حافظه دیداری ، مثال حیل - هیله

د) ضعف در حافظه توالی دیداری ، مثال مادر - مارد

ه) قرینه نویسی ، مثال دید -

و) وارونه نویسی ، مثال دید -

ز) عدم دقت ، مثال : گندم - کندم

ح) نارسا نویسی ، مثال رستم - رسم

روش تدریس املا

املا واژه ای است عربی و معنای آن نوشتن مطلبی است که دیگری بگوید یا بخواند. درس املا در برنامه آموزشی دوره ابتدایی اهداف زیر را در بر می گیرد.

- 1- آموزش صورت صحیح نوشتاری کلمه ها و جمله های زبان فارسی
 - 2- تشخیص اشکالات املائی دانش آموزان و رفع آنها
 - 3- تمرین آموخته های نوشتاری دانش آموزان در رونویسی.
- بدیهی است با نوشتاری که با غلط های املائی همراه باشد ارتباط زبانی بین افراد جامعه بخوبی برقرار نمی شود. بنابراین، لزوم توجه به این درس کاملاً روشن است علاوه بر اهداف فوق، املا نویسی، دانش آموزان را یاری می کند تا مهارت های خود را در زمینه های زیر تقویت نمایند.

1- گوش دادن با دقت

2- تمرکز و توجه داشتن به گفتار گوینده (معلم)

3- آمادگی لازم برای گذر از رونویسی (نوشتن غیرفعال) جمله نویسی و انشا (نوشتن فعال)

نکات برجسته روش آموزش املائی فارسی :

1- توجه بیشتر به وجه آموزشی درس املا نسبت به وجه آزمونی آن

2- انعطاف پذیری در انتخاب تمرینات در هر جلسه املا

3- توجه به کلمات به عنوان عناصر سازنده جمله های زبانی

4- ارتباط زنجیر وار املاهای اخذ شده در جلسات گوناگون

معیارهای ارزشیابی

عناصر دیگر روش آموزش املا را به صورت زیر هم میتوان مرحله بندی کرد :

گام اول، انتخاب متن املا و نوشتن آن روی تخته سیاه و خواندن آن

گام دوم، قرائت املا توسط معلم و نوشتن آن توسط دانش آموزان

گام سوم، تصحیح گروهی املاها و تهیه فهرست خطاهای املائی

گام چهارم، تمرینات متنوع با توجه به اولویت بندی اشکالات املائی استخراج شده.

گام اول، انتخاب متن :

در انتخاب متن املا به موارد زیر توجه شود :

- متن مورد نظر حاوی جمله باشد و از انتخاب کلمه به تنهایی خودداری شود.
- کلمات سازنده جملات متن از حروفی تشکیل شده باشند که قبلاً تدریس شده اند.
- کلمات خارج از متن کتاب های درسی، از 20 درصد کل کلمات بیشتر نباشد.
- علاوه بر جملات موجود در کتاب های درسی، با استفاده از کلمات خوانده شده، جملات دیگری هم در نظر گرفته شوند.
- در هر جلسه از کلماتی که در جلسات قبلی برای دانش آموزان مشکل بوده اند نیز استفاده شود تا بتوان درجه پیشرفت شاگردان را اندازه گیری کرد.

گام دوم

معلم متن املا را از روی تابلو پاک کرده ، پس از آماده شدن دانش آموزان ، آن را با صدایی بلند و لحنی شمرده و حداکثر تا دو بار قرائت می کند . البته هنگام قرائت متن املا از خواندن کلمه به کلمه خودداری کرده ، متن را به صورت گروه‌های اسمی و فعلی یا جمله کامل قرائت می کند تا دانش آموزان با بافت جمله و معنای آن آشنا شوند . متن املا را با سرعت مناسب تکرار می کند تا کند نویسان هم ، اشکالات خود را بر طرف نماید .

گام سوم

این گام با مشارکت کامل دانش آموزان انجام می شود و معلم بدون اشاره به نام آنان تک تک املاها را بررسی و مشکلات را استخراج می کند . به این ترتیب که معلم املاي اولين دانش آموز را در دست می گیرد و به کمک دانش آموز کلمات یاد شده را رونویسی می کند. سپس املاي دومين ، سومين و ... در دست می گیرد و به کمک همان دانش آموز یا دانش آموز دیگری ، صورت صحیح غلط‌های املايی را روی تابلو ثبت می کند . البته هر جا که غلط‌ها تکراری بودند جلوي اولين مورد آن يك علامت (مثلاً *) می زند . در پایان با شمردن غلط‌ها ، اشکالات املايی دانش آموزان را اولویت بندی می کند .

گام چهارم

در این گام معلم با توجه به مهمترین و پر تعداد ترین اشکالات املايی دانش آموزان با بکارگیری انواع تمرینات حرف نویسی و کلمه نویسی و همچنین تمرینات کلمه سازی و جمله سازی به تقویت توان نوشتاری دانش آموزان می پردازد . راه‌های پیشنهادی برای تقویت املايی دانش آموزان ضعیف با مطالعه اطلاعات جمع آوری شده در جلسه شورای معلمان جهت تقویت املا با پیشنهادات متعدد همکاران مواجه شدیم که در ذیل فهرست وار آورده ایم .

- دقت به مشق (رونویسی) و تصحیح غلط‌ها و رعایت خط زمینه
- توجه به دست ورزی در دوره آمادگی
- مطمئن شدن از شناخت حروف الفبای فارسی
- بررسی دقیق تکلیف شب در خانه
- توجه بیشتر به دانش آموزان کند نویس
- پرهیز از حرکات اضافی موقع گفتن املا
- استفاده از دانش آموزان ممتاز برای روخوانی و تکرار و تمرین در کلاس
- توجه به نوع نشستن
- استفاده از کارت تند خوانی
- ترکیب صامت و مصوت
- اطمینان از تلفظ صحیح حروفات توسط دانش آموزان

استفاده از برگه‌ی مچاله شده:

در این روش کلمات کلیدی را روی کاغذ نوشته و پس از مچاله کردن در اختیار آنان قرار می‌دهیم کودکان پس از خواندن کلمه‌ی مورد نظر خودشان به گروه‌های دیگر سرکشی می‌کنند تا کلماتی که شبیه نوشته خودشان هست پیدا کنند و با گروه جدید يك جمله بسازند.

املاي آبي:

با استفاده از بطري هاي خالي سس يا قطره چكان يا آفتابه و آب. در اين روش دانش آموزان به محيط حياط برده مي شوند و كلماتي را كه معلم مي گويد، آن ها به وسيله ي آب و فشار قوطي روي زمين مي نويسند.

روش توپي:

كلمات كليدي يا مشكل را روي كاغذ نوشته و روي توپ مي چسبانيم و هر بار توپ را به طرف يك دانش آموز پرتاب کرده، او پس از ديدن كلمه، جمله اي را به تمام كلاس ديكته مي گويد.

كلمه ي گم شده:

چند كلمه را روي تابلو درست مي نويسيم، يكي از دانش آموزان را از كلاس بيرون مي فرستيم و سپس يكي از كلمه ها را پاك مي كنيم تا دانش آموز وقتي وارد كلاس شد حدس بزند کدام كلمه پاك شده است و آن را مجدداً بنويسد.

نوبت كيه؟:

در اين روش بخش هاي هر كلمه و يا تركيب ها را در كارت هايي نوشته و به دانش آموز داده مي شود. آموزگار كلمه اي را نام مي برد و هر دانش آموزي كه كارت ي را در دست دارد كه مي تواند آن كلمه را بسازد بيرون مي آيد و يكي ديگر از دانش آموزان آن كلمه را روي تخته مي نويسد.

اسم، فاميل:

اين همان بازي قديمي است با اين تفاوت كه ستون ها كمتر و صداي اول كلمه ي مورد نظر چاپ شده است.

روش مشاركتي:

هر گروه يك جمله را آماده كنند و به ترتيب براي كليه دانش آموزان كلاس ديكته كنند. در گروه (سه يا چهار نفر ي) يكي از اعضا جمله را مي گويد و ديگر اعضا مي نويسند. يكي از اعضا نيز مي تواند به عنوان ناظر درست نويسي جمله گروه را كنترل كند.

املاي پاي تخته:

به روش مسابقه:

بين چند نفر اجرا شود كه ابتدا تخته بين دو يا سه نفر تقسيم شود و كلمه يا جمله توسط معلم يا گروه به آن ها گفته شود. با خواندن واژه ها توسط آموزگار:

كلمه ي مورد نظر در هر گروه بر روي تخته وايت برد كه روي ميز هر گروه قرار دارد نوشته و بعد از آن هر گروه كلمه ي خود را به ديگر افراد كلاس نشان مي دهند و در صورت اشتباه آن را تصحيح مي كنند.

منابع:

برگرفته از روش تدريس فارسي ابتدائي